

Kaj smo: Turki ali Slovenci?

Cesar Franc Jožef je poslal turškemu sultanu Mehmedu V. sledečo brzojavko:

"V tem slovesnem trenutku, ko se je otomanska država, primorana se boriti za svojo čast in za varstvo svojih najvišjih interesov, postavila na stran Avstro-Ogrske in njene zaveznice, mi je srčna potreba, da izrazim Vašemu cesarskemu Veličanstvu visoko zadoščenje, ki je čutim vzpričo dejstva, da vidim, kako se naše armade in mornarice bore v plemenitem in višjeem navdušenju za nedotakljivost in slavo domovine. Veseli me, da zrem v srečnem začetku akcije brodovja Vašega Veličanstva, jamstvo in dober znak orožja v boju, ki so ga nam vsilili naši sovražniki, in za trajno in slavno bodočnost naših narodov.

Franc Jožef I."

Turški sultan Mehmed V. je cesarju Francu Jožefu tako-le odgovoril:

"Z največjim veseljem sem sprejel brzojavko, ki mi jo je izvolilo poslati Vaše Veličanstvo. Opirajoč se na pravico in zaupajoč Vsegaomogočnemu, sem sprejel boj, ki so ga nam vsilili naši skupni sovražniki. Vaše Veličanstvo lahko zagotavljam, da čutim živahno zadoščenje, ko vidim, da se moje čete bore s slavnobitnimi armadami Avstro-Ogrske in Nemčije za obrambo naših najsvetejših pravic. Nadejam se trdno, da bo Najvišji z zmago naših armad dal triumfirati sveti stvari pravice. Polagam važnost na to, da izrazim Vašemu Veličanstvu svoje veliko občudovanje za slavne čine Vaše armade, in izrekam najiskrenejše želje za naš skupen uspeh.

Mehmed V."

Na zrakoplovu nad francoskim brodom pri Kotoru.

Fotograf Jožef Amigo je bil kot stražmojster prideljen kot črnovojni hidroplanskem oddelku trdnjavske artilerije. Kakor poročajo cenzurirani listi, so dobili njegovi znanci v Velikem Varazdinu sledeče cenzurirano pismo: Kumbor, Kotska Boka, 10. oktobra. Obvestiti vas moram o zanimivi stvari, o kateri dovoljuje pisati tudi naša stroga cenzura. 4. oktobra ob šestih zjutraj je poročal naš opazovalni stražnik, da se bližajo sovražnikove ladje ob nedeljah zjutraj Punt d'Ostro in da obstreljujejo obrežne baterije. Z njihovimi negotovimi streli se jim je dozdal le posrečilo, da so povzročili škodo le med ribami. Naša artilerija je pa neki francoski ladji napravila veliko luknjo. Zda so, četudi je bila nedelja, pluli le mimo Boka v smeri proti Dubrovniku. Ukazalo se nam je, da naj polotimo v zrak. Na hidroplanu sva se nahajala dva: naš izborni pilot e, in kr. linijski ladjini poročnik Hugo Ockemüller in jaz. V približno 15 minutah sva letela že 1000 metrov nad Punt d'Ostrom. Bril je nekoliko mrzel veter, a je bilo to ugodno, ker sva se lahko hitro dvigala kvišku, kar je bilo za naju največje važnosti. S svojima izbornima daljnogledoma sva videla daleč v Heregovino, kjer pokrivajo gore sneg. Medtem sva priletela na odprto morje. Aneroid je že kazal višino 1200 metrov. Vse je bilo mirno, nobene ladje ne vidiva. Čez nekaj časa vidiva, kako da se bliža neka trgovska ladja pristanišče v Baru, a to naju ni zanimalo, ker nama je bilo ukazano, da naj opazujeva francoske ladje in naj jih fotografirava. Ko letiva tri četrt ure, se približava Dubrovniku. V razdalji dveh do treh morskih milj od slikovitega otoka Lakrome vidiva pet do šest sivih pik in slab dim. Vijak je čudovito deloval. Hitro se približava sivim pikam. Razvije se pod najinimi očmi popolnoma nevarno lepa slika. Letava že v višini 1600 metrov nad francoskimi ladjama.

Pod nama plavajo mogočne trdnjave na morju v raznih oblikah in sledeči vrsti: 11 linijski ladji sledi druga drugi v obliki kroga s težkimi topovi, deset oklopnih križark v strelski črti v razdalji približno dveh morskih milj; od teh ladij na desni 9 torpednih rušilev in lahka hitra križarka, ki smo jo že prej zapazili in ki mogoče straži pred Boko. Medtem pripravim fotografski aparat, čez nekaj minut so fotografirane vse ladje. Medtem ko kolikor morem hitro fotografiram, čutiva močan zračen pritisk in več sunkov; s svojim daljnogledom vidim v svoje veliko začudenje — ker radi ropotanja našega vijaka se nič ne čuje — da so pričele vse ladje obstreljevati naš aparat. Tudi pilot zapazi nevarnost, delati prične z dvigalnim krmilom in hitro sva izven nevarnosti v višini 1900 metrov se sučeva v krogih in pol ure letava naravnost nad sovražnikovimi ladjama.

Sovražnik je bil prisiljen, da je ustavil ogenj, ker s svojimi topovi ni mogel streljati v strelnem kotu 85 do 90 stopinj. V našo veliko začudenje vidiva nekaj družega. Ko so si dale ladje običajna znamenja, ladje hitro izginijo v smeri proti otoku Viganj.

Osebnost svoboda.

Louis N. Hammerling.

XXII.

Osebnost svoboda je tesno zvezana s krajevno samoupravo. Brez slednje skoraj ne more obstajati. Če kaka občina ne more sama napraviti pravil za svojo vladno, tudi ne more imeti prostosti ter se nahajati v večni nevarnosti, da nasprotuje njenim željam kaka zunanja oblast.

Eden čudnih razvojev v tej deželi je ta, da različne države kaj nerade dovolijo posameznim občinam, posebno velikim mestom primeren del samouprave. Skoro vedno obstaja konflikt med željami mestnih občin in idejami kmetijskega prebivalstva. Slednji usili mestnemu prebivalstvu ideje vlade in osebnega vedenja, ki so morda popolnoma primerne in včasih potrebne za redko obljubene kraje ali majhna mesta, ki pa ne odgovarjajo razmeram, navadnim in željam mesta. Tako zakonodajno se uveljavlja brez primerne upoštevanja potreb in želja mestnih prebivalcev in zelo često v zavedni opoziciji proti nazorom meščanov Kmetijski zakonodajalec namreč mislijo, da je njih priprosto življenje boljše s moralnega stališča kot pa bolj komplicirano življenje mestnih prebivalcev. V državi New York se želji in potrebi mesta New York, ki vsebuje skoraj polovico prebivalstva cele države, ne upošteva od strani kmetijskih zakonodajalcev. Isto se godi tudi v drugih velemedstih Unije.

Do gotove meje je to posledica tradicionalnega sistema zastopstva po okrajih in ne po prebivalstvu, vsled kojega imajo občine veliko večjo oblast v zakonodaji kot bi jo smeli imeti v primeri s prebivalstvom. Pri resnično ljudski vladi, kjer se vrše splošne volitve, je kaj takega nemogoče. Omejitve osebne svobode, nad katero se pritožujemo, je v veliki meri posledica neprimerne razdelitve oblasti, nasprotovanja med mesti in deželo in nagnjenja ene gale dela prebivalstva, da ne dovolijo drugemu živeti na njegov lastni način. Ako bi imeli resnično krajevno samovlado, bi ne bilo take nevarnosti, da se otežkoči izvrševanje osebnih navad in šeg. Ker nimamo resnične krajevne samovlade, tudi nimamo resnične osebnosti svobode.

Prisel je čas, da se oprosti mesta varuštva od strani dežele. Ni res, da je življenje v mestih manj moralno kot pa na deželi. A tudi v slučaju, da bi bilo tako, bi to ne tvorilo še nobenega vzroka, da se oropa mesta samouprave kot se je zgodilo to v skoro vseh državah. Iz večnega nasprotovanja med mesti in deželo je razvidno, da kmetstvo prebivalstvo ne razume potreb in želja mest ter da noče poslušati onega, ki jih razume ter zahteva zanje pravico.

To nasprotovanje med mestom in deželo ne pride nikjer tako ostro do izraza kot pri zakonodajnih vprašanjih glede produkcije in prodaje opojnih pijač. Nikjer se tudi ne kaže tako ostro hrepenenje kmetijskih občin, da ukazujejo prebivalcem mest. Dočim izjavljajo, da vrjamejo v krajevno samoupravo, sprejemajo zakonodaje zakone, ki nosijo celo imena krajevne samouprave, ki pa v resnici popolnoma zanikajo ta princip. V več državah so uveljavljene postavbe za takozvano krajevno samoupravo, ki so nalašč sestavljene tako, da razdrejo vsako krajevno samoupravo, ker so spojene kmetijske in mestne občine ter preglasijo slednje mestne in jim usilijo navade in šege, proti volji mestnega prebivalstva. Pri teh krajevnih volitvah se često pripeti, da glasujejo meščani za prosto prodajo opojnih pijač ter jih preglasijo kmetijski volilci.

Državljan, ki so se rodili v Evropi, morda ne razumejo popolnoma temeljne vzroke tega čudnega razvoja. Ne oziraje se na druge stvari je tu velikanski upliv, ki nastane iz temelje razlike med življenjem na deželi v Ameriki in onim v Evropi. Dejstvo je, da živi ameriški farmer zase na svoji farmi ter da je precej osamljen, dočim živi evropski kmet v vaseh ter leži polje krog teh vasei. Evropski kmet je vsled tega deležen do gotove meje prednosti skupnega življenja. S svojim sosedom je v neprestanem stiku ter se glede svoje okolice ne razlikuje tako ogromno od mestnega prebivalca kot se godi to pri ameriškem farmerju.

Treba je biti naj asnem glede te velike razlike, da se razume razmere. Da se je pričelo spoznavati slabe posledice izoliranega življenja, je razvidno iz načrta, ki je bil prejet glede naseljevanja na Zapadu za časa predsedništva Roosevelta. Glasom tega načrta naj bi se razdelilo deželo tako, da bi se ustanovili vasi ali mesta, v katerih bi živeli farmerji, dočim bi bila zemlja krog naselbine.

V organizaciji, katero zagovarja American Leader, z namenom, da se varuje osebno svoboda, naj bi se primerno upoštevalo to velikansko razliko. Prebivalstvo v mestih naj bi ne skušalo usiliti svoje nazore kmetijskemu prebivalstvu in nasprotno tudi ne. Predvsem pa bi se bilo treba držati principa krajevne samouprave. To je eden bistvenih pogojev za uranjanje osebnosti svobode.

Slike iz evropske vojne.

Znani mojster v slikanju vojnih dogodkov z bojišča Luigi Barzini, ki se je udeležil vojnega pohoda v Madžurijo, Libijo in Balkan, je tudi na francosko-nemškem bojišču. Njegova brezobzirnost, da bi videl kraj največje, je znana tudi med njegovimi tovariši in njegova zmožnost, videti, kar drugi ne vidijo, spojit fantazijo, je podobna bistrosti detektiva. Razume govor prikazni in tudi pripovedovanje mrtvih.

"Skoro vsi padli", tako piše, "leže na trebluhu, zasileli obraz je obrnjen k zemlji, zadeti so v čelo ali prsa in imajo one nečloveško, groteskno, strašno obličje, za katero obsojuje smrt na bojišču padle. Mnogi izmed njih so imeli čas, da so se mogli komotno iztegniti v pričakovanju smrti. Zdi se, da se, pred vsakim padlim leži puška, ki je pri padcu zlezla iz roke. Ostri bajonet so narahljali zemljo. Naval se je začel 700 do 800 m pred sovražnikovimi obkopi. Dobro je mogoče zasledovati, še enkrat preživeti. Mase napadalec, ne meneč se za izgube, so šle naprej v peklenskem ognju. Sršče granate so zažgale tupatam kup slame ali sena, ki še zdaj tli. V trenutku navalala pa je sovražna baterija vendar molčala — kakih 500 m ni nobenega trupa. Sovražnik se je umaknil. Preidemo to prazno mesto in zopet se prikazujejo trupa. So pa že vsa sovražnikova.

Ob cesti — nam pripovedujejo trupa zanimivo epizodo. Del sovražnikov je bil odrezan, poslužil se je grabna ob cesti za varstvo in streljal iz njega. Omgovajal je. Držal se je do skrajnosti; poslednji napadalec leže 3 metre pred njimi. Od bajonetov prehodena padla pešice teh junakov leži na hrbtu čez rob grabna. Tu zaviti bajonet, tam razbita puška pripoveduje o silnem, divjem obupnem boju.

Pred oddelkom leži podčastnik, ki jih je vodil. Zdi se, da jim velevala se zdaj. Okrog drugega častnika leži vrsta mrljev. Kako so si podobni! Samo uniforme jih razlikujejo. Nemei in Francozi, oboji padli. Razliko jim je znila maska smrti. Nekako bratstvo v večnem miru smrti veže te padle sovražnike."

Na drugem mestu piše: "V — — — je nemška vojska obstala. Zasedla je vrh, ki obvlada mesto in postavila topove, da bi zabranili prehod čez Reko Med tem, ko topovi grme kot peklenski stroji, korakajo sivi polki v redu trdnok skupaj in pravilno k — — — in — — —"

"Ali jih je bilo veliko?" Stara krčmarica pojasnjuje: "Mojo Bog! In kot iz kamna!" "Utrujenji?" "Kdo bi si to upal trdit? So iz kamna!" V dveh urah pridemo do bitke — brezkončne in največje v zgodovini, ki je kot požar na stepi prešla pokrajino. Vrste vozov obstajajo. Popotniki porabijo ta trenutke, da se obrijejo, visoko gori na zadnjem sodu smodnika sede tako lepo, kot v kateremkoli brivskem salonu. Maročani zmrzujejo. Stiskajo se k zidu, da bi bili varni pred veterom, ki se igra z vršički dreves. Na nekem vozu sedi sin Arabije in prepeva orientalsko bojno pesem. Vojaki okrog in okrog v tihi udanosti poslušajo ječečo pesem svoje žgoče domovine. Hropenje topov se bliža, dim srčehih strel se gosti. Nikdo se ne ozre, nikdo se ne obrne, nikdo se ne briga za to, kaj pride. Ti rjavi kupi samo čakajo na povelje k boju; za vse drugo jim ni. Ne morejo tega brez tega niti razumeti. So kot pes, pogovor

njihovega gospodarja jim je tajnost, ko pa jih pokliče žvižg, skočijo na grlo temu, na kogar gospod pokaže.

V — — — je ko v peklu. Kanonada ne prestane. Iz bruhanja in grmenja topov se da spoznati le kovinski zvok prhajajočih granat. Naprej! Cesta je zapuščena. Pri mostu stojita naslonjena dva generala. Mirno se razgovarjata. "Kakšna je cesta, gospod general", povprašuje ojuhačen vsled njegovega prijaznega obraza. "Ali smem iti dalje?" "Gotovo, samo pazite na streljanje, da ne pridete v sovražnikov ogenj." Kraj je videti kot bi bil prestal potres. Prišlo je, vzelo rog za rog, streho za streho. Stene razpadajo in ukazujejo opustošeno notranjost. Domače orodje, kos za kosom, pada na cesto. Granate so pomete strehe in razmetale vse na daleč in notri. Črni oblaki dima se mešajo v fino megle eksploziji. Mesto je videti kot zvezano od strahu. Vsi stanovalci pa vendar niso zbežali. Tu in tam pokuka kdo iz za polzaprtih vrat. Sicer so pa skriti po kletih. Nikdo ne spregovori niti besedice.

Dan se nagiba — — — bombardiranje postaja hujše. Brkati Znač pogleda zvedavo k nebu, vzame iz ust svojo pipico in zamrmra: "Uhm. Slabi časi. Jutri bo deževalo — zlezo!"

Slovenski vojaki v Belgiji in Franciji.

Kakor je znano, je dala Avstro-Ogrska več svojih motornih baterij na razpolago svoji zaveznici Nemčiji. Te baterije uporablja sedaj Nemčija na zapadnem bojišču. Pri teh baterijah služujejo tudi slovenski vojaki. Slovenski vojaki so se udeležili s svojo motorno baterijo tudi obleganja belgijske trdnjave Antwerpena. Eden izmed teh, bivši načelnik Sokola v Kostonjevi, M. Ozwald je poslal iz Antwerpena pismo, datirano z dne 14. oktobra. V tem pismu piše med drugim:

"Prepotovali smo velik del Avstrije, Bavarsko in Luksemburško. Prišli smo v Belgijo in v Francijo, kjer smo prvič posegli v boj s svojimi motorskimi baterijami. In uspeh je bil na naši strani. Iz Francije smo se zopet vrnili v Belgijo, da sodelujemo pri obleganju trdnjave Antwerpen. Tudi to trdnjavo smo zavzeli, kakor preje Namur in Maubeuge (Mobež). Do sedaj smo bili neprestano v boju, brez vsakega počitka. Danes je odmor, dobili smo en dan oddihljaja. Kakšen užitek! Sedaj imamo vsaj ležišče, da spimo pod streho, če tudi na trdih tleh.

Preje smo prenočevali tedne, mesece zunaj na prostem, ne glede na to, ali je bilo lepo vreme ali pa dež in vihar. Ždeli smo noč in dan v svojih postojankah, granate in šrapneli pa so padali nad glavami kot toča. Bilo je strašno. Najstrašnejše pa je bilo pred Mobežom (Maubeuge). Nikdar, dokler živim, ne pozabim na one grozne noči, ki smo jih prebili tukaj. Pravijo, da smo bili izdani, kaj je na stvari, ne vem, vem pa, da je bila naša osveta strašna. Mesto s 16.000 prebivalci smo razstrelili v prah in pepel, niti opaka ni ostala na opeki. ...

Danes smo tu v Antwerpenu. Pripravljamo se na nove napore, na nove boje, ker konce še ne bo skoro.

Pravkar smo dobili poročilo, da je kralj belgijski ranjen in da je pobegnil. Revez, zadostil je svoji dolžnosti napram domovini, a sedaj je moral bežati in izgubil je vse, vse. Revnejši je sedaj kakor zadnji, berač. Nehote se spominjam na 'ubežnega kralja', pesem, ki smo se jo učili v šoli. ... V mojem oddelku sta tudi dva Novomeščana: Bučar, ki igra gosli v salonskem orkestru, in črnomalski učitelj Mikolič, sin novomeškega krojača. Ubožca, oba sta ranjena v nogo. ...

Vse bi bilo dobro, samo v skrbnem radi svojeje doma. 18-letni najstarejši moj brat je šel prostovoljno k vojakom in se morda že bori na severu proti Rusom, mlajši brat in sestra ga sta oba bolna. Edino to me tolaži, da dobiva mati zame državno podporo po 1 krono na dan, da moji ljudje vsaj od glada ne bodo poginili. Ne, ne bodo, vsaj dokler bom jaz živ! Pravkar sem jim poslal domov 10 mark ali 12 kron, vse, kar sem si mogel tu na bojišču prihraniti. In ne obupavam, notranji glas mi pravi, da se bo vse preokrenilo na bolje. ..."

V zadnjih bojih v Galiciji

je bil ranjen učitelj France Belin (97. pešpolk) iz Soče pri Bovcu. Ima težko ranjeno levo roko. Leži v Satoralja Uhely Dohanygyer 203.

V srbskem jétistvu

je po poročilu avstrijskega konzulata 70 avstrijskih častnikov. Nahajajo se v Nišu.

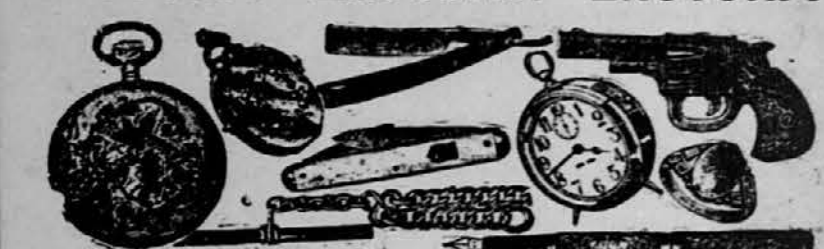
Transport veleizdajalcev.

Iz Osijeka poročajo hrvatski listi, da so tja pripeljali 500 veleizdajalcev Bošnjakov, kmetov in inteligence ter 32 pravoslavnihih popov.

70-letnica Ksaverja Šandorja Gjskega.

Znani hrvatski pisatelj Šandor Gjski, ki je znan tudi nam Slovincem, je izpolnil 60. leto.

ZASTONJ! ZASTONJ! ZASTONJ!

RADI VOJNE smo nakupili veliko zalogo različnih predmetov od neke propadle nemške trdnice. Sklenili smo da dajemo te predmete ZASTONJ z našimi urami. Kdor kupi toraj od nas možko ali žensko uro, dobi gori naslikanih 8 predmetov ZASTONJ. Ti predmeti so:

1.) Veržica 2.) Privesek 3.) Nožič 4.) Pero 5.) Britve 6.) Ura-budilka 7.) Prstan 8.) 32 kaliber revolver (model). Ako torej hočete našo 14 karatov pozlačeno, od trdnice za 20 let jamčeno uro, svetovnoznani kolesej in teh osem predmetov kot darilo POVSSEM ZASTONJ poleg ure, — potem izrežite ta oglas ter ga pošljite nam zaeno z depozitom 25 centov v znakah. Stern nas zagotovi, da resno želite imeti to uro. Kakor hitro prejmemo naročilo, vam pošljemo ur in imenovanih 8 predmetov POPOLNOMA ZASTONJ. Kadar se vam izroči pošiljatev ter ste zadovoljni z uro in darilom, plačajte ostanek \$7.70 ter stroške pošiljave 25 centov. Ako ne boste zadovoljni, zavrnite pošiljatev in mi vam vrnemo 25 centov.

Omeniti moramo, da bi plačali drugod za isto uro in predmete trikrat toliko, dočim zahtevamo mi le \$7.95. Teh osem predmetov, predstavlja še samoposobi vrednost \$7.95. Oddamo jih pa lahko zato, ker smo kupili veliko zalogo in ker želimo, da postanejo naše ure čim bolj znane.

Zapomnite si, da ne bo vojna z Nemčijo vedno trajala. Ne boste imeli vedno prilike kot je sedanja ter se ne boste mogli poslužiti tako ugodnega trenutka kot je sedanja. Pišite se danes.

Naslovite:

NEW YORK WATCH CRED. CO., Gerken Bldg. West Broadway, New York City. Dep. 140.

Ako kupite uro naravnost iz tvornice, si prihranite najmanj \$19.00 ker bi morali plačati vsakemu prodajalcu za isto uro najmanj \$25.00, dočim je naša posebna tvorniška cena za to uro le \$5.80. Kdor pa naroči od nas uro, dobi gori naslikanih deset predmetov popolnoma zastonj z uro vred. Ti predmeti so: 32 kaliber revolver, model; veržica; britve; jermen za brusenje britve; posodica z omelem; gumbi za srajco in zavratnica.

Ko hočete toraj kupiti \$25.00 vredno uro za \$5.80 ter dobiti teh deset predmetov popolnoma zastonj, potem izrežite ta oglas ter ga nam pošljite skupno z depozitom 25 centov v znakah. Gotovi bomo da v resnici želite našo uro ter vam bomo poslali uro s temi 10 predmeti vred popolnoma zastonj. Kdor naroči od nas to uro, ne riskira popolnoma ničesar, ker ima pravico pregledati našo uro ter se prepričati da je prav taka kot se popisuje. Kadar ste prepričani, da je uro vredna \$25.00, da je resnično 14 karatno pozlačena, od tvornice jamčena 20 let s svetovnoznanim kolesejem, potem plačajte ostanek \$5.55 ter ekspresne stroške 25 centov. Ako bi pa ne bili zadovoljni, vam vrnemo onih 25 centov. Tekom 20 let popravljamo ure popolnoma brezplačno ali jih pa izmenjamo proti povračilu pošiljalnih stroškov 25 centov.

(Zi Canada se mora dostati denar v naprej.) Pozor: Nad darilo so slike petih različnih ur. Označite s križem katero naj vam pošljemo in pišite, ali želite žensko ali možko uro. Naslovite tako:

National Commercial Co., 90-92 W. Broadway, Dept. 900, New York, N. Y.

Imenik padlih, ranjenih in vjetih naših rojakov v sedanji evropski vojski.

Sestavljen po izvirnih poročilih vojnega ministrstva s posebnim ozikom na vojne oddelke, pri katerih služijo Slovenci. Ta imenik sestavljen je po abecednem redu in sicer: od kje je kdo doma, leto rojstva, kateremu vojni oddelku pripada t. d., tako da lahko tukaj najdete onega, za katerega bi radi vedeli. Pri padlih navedeno je kje so padli in kje so pokopani, pri ranjenih pa v kateri bolnišnici se nahajajo, tako da jim lahko pišete. Nikjer drugje ne morete dobiti tako točnih podatkov, kakor v tej knjižici. Cena isti je 25 centov pi

Felix M. Dolinar, 45 Vesey St. Dept. G, New York, N. Y. Pazite na Dept. "G". Kdor želi razprodajati knjižico naj si piše po pogoje.

'KRACKERJEV' BRINJEVEC

je najstarejše in od zdravnikov priznано kot najboljšo sredstvo proti notranjim boleznim.

"KRACKERJEV" brinjevec je kuhan iz zrelih, čistih, importiranih jagod in se prodaja samo v steklenicah. — Rojaki, varujte se ponaredb in zahtevajte pravi in čisti brinjevec, to je "Krackerjev", znan že nad 20 let. Ako ga Vaš lekarnar ali gostilničar nima v zalogi, se obrnite pisмено na nas. V zalogi imamo tudi čisti domači TROPINJEVEC in SLIVOVKO, kuhana v naši lastni distillery. Poštna naročila se točno izvršujejo. Prva Slovenska veletrgovina. The Ohio Brandy Distilling Co. 6102-04, ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, O.

Doli z orožjem!

DRUGA KIVLENIJA

Spisala Berta pl. Suttner. — Za "Glas Naroda" priredil J. T.

43

(Nadaljevanje).

Ker so bili že povsod v okolici nastanjeni Prusi, smo vedeli, da bodo prišli tudi v Grumitz.

Ceravno je bilo premirje že skoraj v veljavi in mir zagotovljen, je bilo ljudstvo še vedno vse preplašeno in nezaupno. Ni jih bilo lahko prepričati, da ti tigri s pikelnimi glavami na glavah ne bodo navalili nanje in jih raztrgali. Trije ploski z rokami v Mikuleu so imeli sicer uspeh, vendar se ljudstvo še ni moglo popolnoma pomiriti. Beseda "sovražnik" je obsegala vse najgrše priimke, beseda "Prus" je bila največje sramotenje.

Tako je bilo toraj, da so se tresli ljudje pred Prusi kakor pred krvoločnimi volkovi, če je prišel k njim kak kvartirmeister in rekel, da bodo morali prejeti nekaj Prusov na stanovanje. Ljudje se jih niso samo bali, tudi sovražili so jih. Mislili so, da napravi domovini največjo dobroto, če oddajo nanje iz zasede kak strel. To se je večkrat prigodilo. Če so predzveža potem vjeli, je bil kratkoma obsojen na smrt. Iz bojazni so jih toraj sprejemali brez godrnjanja na stanovanje. Šele potem so spoznali, da ta človek ni tako krut, ampak, da je človek kot so oni, da je dobronamern, prijazen, in pošten.

Nekega jutra — bilo je prve dni meseca avgusta — sem sedela v knjižnici in gledala skozi odprto okno na prosto. Zdelo se mi je, da sem zapazila v daljavi četo jezdecev, ki se nam je vedno bolj približevala.

Prusi prihajajo! — mi je šinilo v glavo. Vzela sem z mize daljnogled in pogledala v omenjeno smer. Da, res je bilo kakih deset jezdecev s črno-belimi zastavicami na dolgih sulicah. Med njimi je bil neki pešec v lovski obliki. Zakaj je šel med konje? Mogoče je jetnik? Kljub vsemu prizadevanju nisem mogla razločiti, kdo je bil.

Takoj nato sem odšla iz knjižnice v salon, kjer sta sedela pri mizi oče in teta Marija.

Prusi prihajajo! Prusi so tukaj! — Hudič naj jih vzame! — je zaklel oče, dočim je teta Marija kletvico preslišala in rekla:

Takoj bom šla k gospej Walterjevi in ji naročila, da naj vse potrebno pripravi.

Kje je pa Oto? — sem vprašala. — Temu moram takoj povedati in ga opozoriti, da ne bo napravil kake neumnosti.

Ga ni doma. Danes jutraj je šel nad prepelice. Ti ne veš, kako mu pristojna lovstva obkopa.

V hiši se je začelo močne korake in posamezne glasove.

Ze prihajajo hudiči! — Vrata so se odprla, preko praga je pa planil hišnik Frane.

Prusi! Prusi! — je kričal. Tudi pred požarom bi se bolj ne tresel kot se je pred Prusi.

Ne boj se, saj nas ne bodo požrli! — ga je pomiril oče.

Nekoga so pripeljali seboj... Pravijo, da je streljal nanje. Ne vem, kdo je. Seveda, kdo bi ne streljal na to sodrgo. Se jaz bi pomiril, če bi imel priložnost... Skoda fanta, izgubljen je...

Takrat smo zaslili na dvorišču peket konjskih kopit. Stopili smo k oknu in zagledali med jahajočimi ulani — Oto.

Bil je bled kot zid in tresel se je po vsem životu...

Oče je zakričal in stekel po stopnjicah... Strašna slutnja se mi je naselila v srce. Moj brat Oto je streljal na Pruse... Ustrelili ga bodo...

Premalo pogumna sem bila, da bi šla za očetom. Ker sem vedno iskala tolažbe in pomoči pri Frideriku, sem se hotela tudi v tem slučaju podati k njemu. Se predno sem zapustila sobo, je že prišel oče z Otonom.

Na obrazih se jima je poznalo, da je vsa nevarnost odstranjena.

Pri zaslišanju se je doznalo sledeče: — Strel je bil ponesreči oddan. Ko so prihajali ulanci, si jih je hotel Oto od blizu ogledati. Letel je proti njim, pri tem se je pa spodtaknil in ponesreči sprožil petelina. Sprva mu niso hoteli vrjeti, in so ga pripeljali kot jetnika v grad. Ko se je pa izkazalo, da je mladenič sin generala Althausa, so mu vrjeli. — Vojakov sin, ki je kadet, je gotovo tako dobro vzgojen, da se bo spopadel s sovražnikom v častnem boju in da ne bo streljal iz zasede nanj.

Ali si res nedolžen, Oto? — sem ga vprašala, ko sva bila sama.

Odkimal je rekoč: — Nikar ne smišli, da sem streljal iz zasede nanje. V življenju bom imel še dovolj priložnosti, da se bom spopadel z njimi.

Tako je prav.

Vesela sem bila, da se je cela zadeva tako srečno iztekla. Kako strašno bi bilo, če bi ga Prusi ustrelili. Potemtakem bi imela vojna tudi za nas svoje posledice.

Prusi so iskali primernega stanovanja. Določili so, da bosta v gradu stanovala dva polkovnika in šest častnikov. V vasi bo dovolj prostora za moštvo. V gradu sta ostala dva moža za stražo.

Par ur pozneje so že dospeli nezaželjeni gostje. Že več dni smo čakali na to in smo vse potrebno pripravili. Kuharju smo naročili kaj naj kuha, v kleti je bilo več polnih sodov in par sto steklenic. Gospodom Prusom ne bo potemtakem ničesar manjkalo.

Ko je tisti dan zazvonilo k obedu, se je zbrala v salonu pestra družba. Gospodje, med njimi tudi neki minister, so bili vsi v uniformah, dame v najfinejših toaletah. Koketna Lori, ki je do spela z Dunaja, je oblekla svojo najlepšo obleko in se okinjala s svežimi rožami. Gotovo je nameravala enemu izmed "sovražnikov" zmešati glavo. Meni bi bilo vseeno, če si osvoji vse pruske bataljone, samo da se ne dotakne Friderika. Lilli, srečna nevesta, je imela svetlo-modro obleko. Roza se je postavljala z rdečim mušlinom, dočim sem bila jaz oblečena v sivlono črno obleko. Zalovila sicer nisem za nikomur, črno sem bila oblečena zaradi vojne.

Se redaj se spominjam, kakšen utis je napravil name trenutek, ko sem stopila tisti dan zadnja v salon. Veselje, luksuz, fine toalete, blesteče uniforme. Kakšna razlika med našim salonom in med bojiščem na Češkem.

Ko so me vsem gostom po vrsti predstavili, sem izprevidela, da so skoraj vsi grofi, baroni, ali pa je vsaj plemeniti. Med njimi je bil tudi neki prine Henrik. Ne spominjam se več, od kje.

To so bili toraj naši sovražniki: popolni kavalirji, ki se znajo gibati v družbi. Seveda, dandanes nimamo več opraviti v vojnah s Huni in divjaki. Bolj naravno bi bilo, če bi si predstavljali sovražnika kot čredo lačnih volkov, ki ne zaslužijo drugega kot kroglice.

Kakšnega si predstavljajo ljudje sovražnika, ko ga imenuje duhovnik na prižnici ali pa v litanijah?

Jaz sem sedela med postavnim polkovnikom in vitkim poročnikom, Lilli ob strani svojega zaročenca. Roza je peljal k mizi prine Henrik, Lori je pa sedela nasproti mojemu Frideriku. Prav ni nisem bila ljubosumna nanjo...

Vsi so se prijazno pogovarjali med seboj. Prusi so bili veseli, da so se pri polni mizi nekoliko odpočili od prestanih naporov. Veseli so bili tudi zaradi tega, ker so bili v vojni zmageci.

Najbolj potrj je bil še Oto. Vsi njegovi načrti so bili mahoma prekržani. Se pred par dnevi je mislil, da bo pregnala avstrijska armada Pruse iz dežele, sedaj pa mora sedeti z njimi vred pri isti mizi in poslušati njihovo pripovedovanje. O vojni niso veliko razpravljali.

Mladi poročnik mi je začel slednjič dvoriti.

Prisegal je pri svoji časti, da ni nikjer tako prijetno kakor v Avstriji in da so v Avstriji najlepše ženske, kar jih je sploh na svetu. Nočem tajiti, da sem tudi jaz nekoliko koketirala z njim. Konrad in Lilli sta se zaljubljeno spogledovala, prine Henrik se je zabaval s sestro Rozo. V njegovih očeh sem videla prikrito občudovanje do mladega dekleta.

Blizal se je večer.

Prižgali so luči in odprli vrata na teraso.

Zanaj je bila krasna poletna noč. Drevesa so se svetila v bajni mesečini.

Stopila sem ven. Zvezde so odsevale v ribniku...

Ali je bil to res isti mesec, ki je obsvetljeval ono noč cerkveni zid in pod njim kup ranjenec? Ali so bili v salonu isti ljudje?...

Ravnokar je sedel neki častnik k klavirju in začel igrati Mendelsohnovo "Pesem brez besed"... Ali so oni v salonu isti ljudje, ki so še pred kratkim vihteli sablje in zadajali rane?...

Kmalom zatem sta prišla na verando prine Henrik in Roza. Sla sta mimo mene in me nista videla, ker sem stala v skritem kotičku. Naslonila sta se na ograjo...

(Dalje prihodnjik.)

DELO IŠČE

izurjen kovač, ki zna po ameriškem načinu kovati in popravljati vozove, kakor tudi brusiti žage za gozdarje. Če kdo ve za tako mesto, naj piše na:

Matevž Kajzar,
1826 W. 22. St., Chicago, Ill.
(28-30—11)

POZOR ROJAKI!

Tem potomi svarim rojake pred sleparji. Dne 14. septembra je prišel na Warden, Ill., Slovenec po imenu Frank Bevič s svojo soprogo. Prosil je pomoči in dobil je delo. Ker je pa mož zelo delomržen, je 17. novembra neznan kam popihl, ne da bi plačal en cent na račun svojega dolga. On je srednje postave, govornih brk in rdečega nosa. Govoril angleško, ona pa tudi nemško. S seboj imata enega fantička, starega kakih pet let. Varujte se takih ptičkov, da se kakoga ne nasamarijo! Če kdo ve za naslov, naj ga javi oškodovancema:

Anton Stupar in Jos. Volkar,
Box 234, Warden, Ill.

POZOR ROJAKI!

Naznanjam, da izdelujem prave domače mesene, jetrne, krvave in rižev KLOBASE, delane prav po starokranjskem načinu; dobe se tudi pečene klobase z zeljem. Cene nizke.

Priporočam se rojakom za mnogobrojni obisk.

Anton Baucar,
161 Graham Avenue,
pri Montrose Ave., Brooklyn,
(28-11 10x v 2 d) N. Y.

VABILO

na gledališko igr v 5. dejanjih "TIHOTAPEC", katero priredi slovenska pittsburska mladina na predvečer sv. Miklavža v Kranjskem Slovenskem Domu, Pittsburgh, Pa.

Po igri bo nastopil sv. Miklavž v spremstvu angeljev, hudiča in drugih nebeskih in peklenjskih gostov.

Začetek točno ob pol 8. zvečer. Polovica čistega dobička je namenjena Skladu za najbednejše med bednimi, polovica pa ravnokor ustanovljeni Slovenski godbi.

Vstopnina: 35 in 25 centov; otroci izpod desetega leta so vstopnine prosti.

Rojaki, pridite vsi!

(28-30—11) ODBOR.

NAZNANILO.

Centenim rojakom v državah Pennsylvania in West Va. naznanjamo, da jih bo obiskal naš potnik.

Mr. OTTO FEIDEL,

kateri je pooblaščen pobirati naročnino za "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila in ga rojakom toplo priporočamo.

S spoštovanjem

Upravištvu Glas Naroda.

NAZNANJE ROJAKOM!

Ako bi hotel kak rojak kaj darovati za ranjene vojake v občinah Kokra in Rečica v Savinski dolini na Štajerskem, naj prinese ali pošlje svoj znesek podpisane. Kakor hitro se nabere malo večja svota, jo bom poslal na omenjeni dve občini.

Joseph Tratnik,
268 First Ave., Milwaukee, Wis.
(27-30—11)

Vojne nevarnosti

na farmah v Wisconsinu!

To je gotovo! Ravnotako je gotovo in resnica, da se v okraju Chippewa dobi najboljša farmarska zemlja v državi Wisconsin.

Kupilo je tam pred kratkem več rojakov, ki se bodo prihodnjo spomlad naselili. Vsi hvalijo krasno okolico in rodovitno zemljo, na kateri obrodijo raznovrstni poljski pridelki; tudi tobak raste tam. Črna, prhka prst, brez vsakega peska. Vsi predpogoj za uspešno sadjenje in živinorejo.

Cel okraj je gosto naseljen in na stotine akrov sčiscenega zemljišča. Ob našem svetu teče bistra reka Chippewa s svojimi pritoki; v obilici je tudi kristalno-čiste studenčnice. Dobre ceste vsepovsod. Pet milj oddaljena železniška postaja mičnega mesteca Cornell s tvornico za papir; kakih 18 milj odtoč pa stoji glavno mesto okraja Chippewa — Chippewa Falls, eno največjih mest severozapadnega Wisconsin, z bogato industrijo in velikim trgov za poljske pridelke. — Pišite nam še danes po natančen popis naše zemlje, ki ga pošljemo brezplačno. Aker od \$16 do \$20. Vozne stroške povrnemo, ako ni vse to res, kar pišemo. Zdjaj je še čas, da si ogledate. Ne zamudite ugodne prilike. Pišite nam takoj!

Slovenska Naselbinska Družba,

196 First Ave., Milwaukee, Wis.
(21-11 12x 3x v t)

Velika zaloga vina in žganja.

MARIJA GRILL

Prodaja belo vino po 70c. gallon
črno vino po 50c.
Drobnik 4 gallone za \$11.00
Brinjevec 12 steklenic za \$12.00
4 gallone (sodček) za \$16.00

Za obilno naročbo se priporoča

Marija Grill,

308 St. Clair Ave., N. E., Cleveland, Ohio

Po nižjani ceni!

Amerika in Amerikanci.

Special Rev. J. M. Trunk

je dobiti poštino prosto za \$2.50. Knjiga je vezana v platno in za spomin jako priključna.

Založnik je imel veliko stroškov in se mu nikakor niso plačala, zato je cena snimana, da se vsaj deloma pokrijejo veliki stroški.

Dobiti je pri:

Slovenic Publishing Company,

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Izšla je

lična knjiga:

"VOJSKA NA BALKANU".

Vsled vsestranske želje naročili smo več iztisov te knjige in je sedaj cenj. rojakom na razpolago.

Knjiga "Vojska na Balkanu" sestoji iz 13 posameznih sešitkov, obsegajočih skupaj na večjem formatu 192 strani. Delo je opremljeno s 255 slikami, tikajoče se opisa balkanskih držav in najvažnejših spopadov med sovražniki. Sešitkom je prideljen tudi večji slovenski zemljevid balkanskih držav.

Posamezne zvezke je dobiti po 15c, vseh 13 sešitkov skupaj pa stane s poštnino vred \$1.85. Naroča se pri:

Slovenic Publishing Co.,
82 Cortlandt St., New York City.

PRIPOROČILO.

Rojakom v Steelton, Pa., in okolici naznanjamo, da je

Mr. M. PAPIČ,

128 Frederick St., Steelton, Pa., naš zastopnik, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naš list "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila.

Centenim rojakom ga toplo priporočamo.

Upravištvu "Glas Naroda".

Mr. M. PAPIČ,

128 Frederick St., Steelton, Pa., naš zastopnik, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naš list "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila.

Centenim rojakom ga toplo priporočamo.

Upravištvu "Glas Naroda".

Mr. M. PAPIČ,

128 Frederick St., Steelton, Pa., naš zastopnik, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naš list "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila.

Centenim rojakom ga toplo priporočamo.

Upravištvu "Glas Naroda".

Mr. M. PAPIČ,

128 Frederick St., Steelton, Pa., naš zastopnik, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naš list "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila.

Centenim rojakom ga toplo priporočamo.

Upravištvu "Glas Naroda".

Mr. M. PAPIČ,

128 Frederick St., Steelton, Pa., naš zastopnik, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naš list "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila.

Centenim rojakom ga toplo priporočamo.

Upravištvu "Glas Naroda".

Mr. M. PAPIČ,

128 Frederick St., Steelton, Pa., naš zastopnik, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naš list "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila.

Centenim rojakom ga toplo priporočamo.

Upravištvu "Glas Naroda".

Mr. M. PAPIČ,

128 Frederick St., Steelton, Pa., naš zastopnik, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naš list "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila.

Centenim rojakom ga toplo priporočamo.

Upravištvu "Glas Naroda".

Mr. M. PAPIČ,

128 Frederick St., Steelton, Pa., naš zastopnik, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naš list "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila.

Centenim rojakom ga toplo priporočamo.

Upravištvu "Glas Naroda".

Mr. M. PAPIČ,

128 Frederick St., Steelton, Pa., naš zastopnik, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naš list "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila.

Centenim rojakom ga toplo priporočamo.

Upravištvu "Glas Naroda".

Mr. M. PAPIČ,

128 Frederick St., Steelton, Pa., naš zastopnik, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naš list "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila.

Centenim rojakom ga toplo priporočamo.

Upravištvu "Glas Naroda".

Mr. M. PAPIČ,

128 Frederick St., Steelton, Pa., naš zastopnik, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naš list "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila.

Centenim rojakom ga toplo priporočamo.

Upravištvu "Glas Naroda".

Mr. M. PAPIČ,

128 Frederick St., Steelton, Pa., naš zastopnik, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naš list "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila.

Centenim rojakom ga toplo priporočamo.

Upravištvu "Glas Naroda".

Mr. M. PAPIČ,

128 Frederick St., Steelton, Pa., naš zastopnik, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naš list "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila.

Centenim rojakom ga toplo priporočamo.

Upravištvu "Glas Naroda".

Mr. M. PAPIČ,

128 Frederick St., Steelton, Pa., naš zastopnik, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naš list "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila.

Centenim rojakom ga toplo priporočamo.

Upravištvu "Glas Naroda".

Mr. M. PAPIČ,

128 Frederick St., Steelton, Pa., naš zastopnik, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naš list "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila.

Centenim rojakom ga toplo priporočamo.

Upravištvu "Glas Naroda".

Mr. M. PAPIČ,

128 Frederick St., Steelton, Pa., naš zastopnik, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naš list "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila.

Centenim rojakom ga toplo priporočamo.

Upravištvu "Glas Naroda".

Veliki vojni atlas

vojskujočih se evropskih držav in pa kolonij-skih posestev vseh velesil.

Obsega 11 raznih zemljevidov.

na 20tih straneh in vsaka stran je 10 1/2 pri 13 1/2 palca velika.

Cena samo 25 centov.

Manjši vojni atlas

obsega devet raznih zemljevidov

na 8 straneh, vsaka stran 8 pri 14 palcev.

Cena samo 15 centov.